spravljanje primernega opravila, ampak navadijo se tudi reda, ki je vendar neobhodno potreben vsakemu človeku. Navadno pazijo matere v tem oziru samo na deklice, a dečkom se zmeraj ustreza, zmeraj se jim gladi pot, da jim ni treba česa delati, kar bi se ne strinjalo z možko vzvišenostjo: A vzgajajo se sčasoma pravi hišni trinogi, prave paše, okrog kojih se mora vse sukati. Naj bi se i dečki navadili že od malega redu, naj bi se i oni napeljevali do koristnih opravkov v hiši, zginil bode potem tudi tisti zloglasni „Junggesellenheim“, v kojem ležijo škornji na postelji, obleke pa na tleh, s kratka, v kojem je vse na robe, grdo in neprikupljivo. Zginila bi pa tudi tista možka nesamostojnost in nerodnost, ki spravi moža v skrajni obup, če se mu je gumb pri suknji odtrgal, a ni dobrodejne ženske roke v bližini.

Vrhu domačih del pa treba otrokom preskrbeti tudi drugačnih opravil v njihovo zabavo Prav dobro služi v ta namen prepletanje s popirjem po Fröbelnovem sistemu (Flechtarbeiten). To je izvrstno delo, pri kojem se uče otroci šteti, navajajo se razločevati različne barve, a lepi uzorci vzbujajo estetični čut. Nadalje šivanje z volno in se svilo na luknjičastem popiru (Ausnähen), vpogubanje štirikotnih popirčkov v razne oblike (Falten), izrezovanje raznih podob iz barvnega popira (Ausschneiden), sploh vsa tista opravila, ki služijo tudi v otroškem vrtu. Izvrstna in primeroma cenena igrača so Kristerjeve -omarice za zidanje. Otroci zidajo vsi radi, a vadijo si s tem, roko in oko. Nedostaja mi pač tukaj prostora, da bi dalje razpravljala o teh stvareh. Priporočam jih pa toplo vsaki materi.

Močen upliv na otrokov razvoj ima brez dvoma tudi čtivo. Dajte svojim otrokom le dobrih knjig v roke, a ne puščajte jih v obče p r e v e č čitati, da jim domišljija preveč ne vzcvete. Še bolj pa velja to za poznejšo dobo, saj požirajo navadno vsi mladi, malo razsodni ljudje vse, karkoli jim pride v roke, navadno so to ničvredni romani. Mati naj torej nadzoruje čtivo svojih doraslih sinov in hčerá, a oni naj ji poročajo o tem, kar so čitali.

Pri malih otrocih nadomešča čtivo živa, pripovedovalna beseda. Mati naj pripoveduje svojim malim priproste, poučne pripovedke in pravljice. Vedno naj se pa ogiba tistih že gori omenjenih groznih pošasti. Pa tudi hudobne mačehe naj se ogiblje; saj je mačeha vendar tudi — mati, kako naj si pač razto!mači otrok njeno hudobijo?

Tudi glede kazni mi je nekaj povedati, saj je i ona vzgojevalno sredstvo. Če se prevečkrat, za vsako malenkost kaznuje, zgubi kazen vso svojo veljavo, a čim hujša je, tem preje.

Navadno naj zadostuje svarilo ali svarujoči pogled. Mati naj se ogiblje kolikor možno dolgega moralizovanja, ker otroka le utrudi a ne upliva na-nj skoro nič. Udarci veljajo v obče samo za malo deco, ki drugače še ne ume. Večji otroci naj se ne tepejo, izimši v skrajnih slučajih. Dr. C. Bock pravi v svojem. „Buch vom gesunden und kranken Menschen“: Otrok se ne smé spominjati na čas, ko je bil tepen. In dalje: otrok, ki zasluži v četrtem letu biti še tepen, je skrajno razvajen.

Po tem naj bi se matere ravnale. Sploh bo pa vedela dobra pedagoginja kaznjivo dejanje večinoma preprečiti, kar je seveda najboljše.

Toda vsa pravila, vsi sistemi ne pomagajo nič, če otroci nimajo dobrega vzgleda v hiši. Oče in mati bodita jim merilo, kako se treba vesti, kakšnemu treba biti. Kjer so stariši surovi, neomikani, tam tudi otroci ne bodo dosti prida! kako se more n. pr. razviti v otroku plemenit značaj, če je dan za dnevom priča prepirov svojih starišev? Diference mej zakonskimi so včasih pač neizogibne, nikdar naj se pa ne poravnajo vpričo otrok. Otroci bi ne smeli niti slutiti, da je kaj tacega mogoče. Če se razlegajo po hiši le psovke, kričanje in ropotanje, se mati ne sme čuditi, če ji vzrastejo sami mladi divjaki. Čuvaj se tedaj, oj mati, da bodeš svojim otrokom lep, popolen izgled. Skrbi za to, da bode vel v tvoji hiši tisti mili, blagodejni vzduh, ki ga more provzročiti le prava srčna omika. Vzgajaj samo sebe, vzgajaš svojo deco! Izruvaj iz svojega srca vse strasti, vsako nepopolnost. Stremi po najvišjem idealu človeškem, da bodeš svojim otrokom podoba vsega dobrega, blagega, plemenitega.

Globoko se včrta taka podoba otrokom v srce. A če jih bodo pozneje v svetu izkušnjave obdajale, če bodo stali na razpotju, ne vedoči, kam bi krenili tedaj jih podoba materina dovede zopet na pravi pot, predno se jim spodrsne, predno padejo.

Martina!..

„Martina, Martina“,
Sem klical nekdaj,
„Oj milostna bodi,
Ti žitja mi raj!“

A milostna meni
Bilà nisi ti,
Pač si zagrenila
Vse žitja mi dni.

Kakó oj ljubilo
Srcé te je to!
Kakó te častilo,
Le Bog vé samó!

Posvetil sem tebi
Vse svoje moči . . .
A kaj si storila
Predraga mi, ti!. . .

Zavrgla si mojo
Ljubáv in srcé . . .
In zdaj ti v zasmeh je
Vse moje gorjé . . .

A „milost, Martina“ !
Ne kličem potrt,
Ti moja nesreča
In moja ti smrt !

Stana.

Sreča v nesreči.

Slika iz življenja. Spisal M. C.

(Dalje).

Ivan pa ni le dobro vedel, da bi oče njen — saj so mu bili dobri znani njegovi nazori — nikoli ne privolil v to zvezo, nego je bil tudi mnenja, da i od Ljudmile ne sme pričakovati ugodnega odgovora. Bila je sicer ž njim prijazna, vedel je, da ji občevanje ž njim ugaja, a da bi ona zanj čutila kaj več, nego prijateljstvo, kaj takega upati, se mu je zdelo predrzno. Revež se je tudi pošteno trudil, da bi si iz glave izbil misli na-njo, ali vkaži srcu, če moreš ! Poprej tako uljuden in živahen, je bil sedaj čmeren in dolgočasen. Na izkušnjah — so se pripravljali zopet za „Besedo“ — mu je bilo treba posebnega moralnega napora, da je zadoščal svojim dolžnostim.

Kolikokrati je že za trdno sklenil, da konča mučni položaj ! Hotel ji je povedati — a ko je bilo treba spregovoriti odločilno besedo, zastala mu je ista na jeziku. Tako je omahoval sem in tja, ne da bi imel toliko poguma, da bi storil o takem položaju jedino pravi korak: da bi stopil pred-njo in si izprosil odkritosrčnega odgovora.

Da ne bi bil Ivan slep kakor vsi zaljubljenci, zapazil bi bil lahko na vsem njenem vedenji, da si je že priboril stalno mesto v Ljudmilinem srcu. Da ne bi bil takó malodušen, vedel bi bil že zdavnaj, da mu je deklica poklonila mlado, po ljubezni koprneče srce svoje.

V.

Nekega dne je bila skušnja nenadoma odpovedana, ker je jedna igralk obolela. Dolžnost je bila torej Ivanu, da to objavi Ljudmili. Šel je torej k Ogorelcu. Na pragu je srečal staro deklo Mico — in zvedel, da je gospodar radi kupčije z dôma, teta na vrtu in gospodična v svoji sobi. — Po tisti dekli je dobil Ivan Ljudmilino dovoljenje, da sme vstopiti.

Tu pred njim je sta a v svoji krasoti in podala mu roko. On pa je zarudel kakor kmetsko dekle na velikonočnem izpraševanju. Parkrat je že zinil, da bi spregovoril pravo besedo, a zastala mu je - - kakor že tolikokrat na jeziku.

Postajalo mu je vedno tesneje pri srcu, polastil se ga je, kakor vsikdar v njeni navzočnosti, divji obup. Sklicujé se na mnoga opravila, kar tako hotel je oditi. -- „Ne, ne, danes mi pa ne uidete ! Iskala sem že dlje časa ugodne prilike, da vam stavim vprašanje. Odgovoriti mi pa morate odkritosrčno !“

On jo je pogledal začudeno, ker mu ni šlo v glavo, kaj bi hotela zvedeti od njega, ter je rekel :

„Obljubim točnega odgovora“.

Sicer me lahko zavrnete, češ : kako pravico imaš, vtikati se v moje razmere. A bodite uverjeni, da ni navadna radovednost, ki mi narekuje to vprašanje, ampak pravo prijateljstvo.

Ivan je hotel nekaj odgovoriti, a ona mu je prestrigla besedo in je nadaljevala. „Zadnje čase ste se jako izpremenili ; človek vas kar ne pozna več. Prijatelji vaši ugibljejo vsi, kaj vam je.“

O da bi bila vedela, kaka čutila so prešinjala dušo njegovo o teh njenih besedah !

Ona pa je nadaljevala : „In naj bode položaj vaš še tako žalosten, obupati ne smete nikdar, kajti človek nosi vedno saboj ščit, kateri ga obvarje pogina, in ta ščit je : nada na boljšo bodočnost. In da pri nas najdete pravega sočutja, o tem smete biti prepričani. Če nam je le mogoče vam pomagati v katerem koli obziru, zgodi se z največjim veseljem. Saj imate tudi prijateljev, zaupajte jednemu ali drugemu, kaj vam teži srce. Samo ne povešajte glave, to ni lepo, t o n i m o š k o ! Takega vas ne maram več videti !“ — O zadnjih besedah se ji je glas nekoliko tresel.

Odločna volja, pogum in neupogljiv značaj, to so lastnosti, ki poveličujejo moža v očeh ženske, le s temi lastnostmi imponuje mož ženi. Je sicer žensk — a te gotovo niso najboljše — katerim jako ugaja, če morejo moža ovijati okolu prsta (v zasmeh vsemu svetu), da tako ustrezajo svojim kapricam in svoji gospodoželjnosti. Menite pa, da take ženske ljubijo svoje može ? Kako neki ! One svojih mož ne spoštujejo — brez spoštovanja pa ljubezni ni. Žena spoštuje le takega moža, kateri stoji nad njo. Mož naj bode steber, okolu katerega naj se žena ovija liki rastlina. Ivanu je bila, dasiravno je bil še mlad, možka čast naj višja. Zato so ga pa Ljudmiline besede hudo zadele. „T o n i m o š k o“ mu je rekla in to ga je peklo. Ljubezni njene ni smel upati in zdaj naj bi zgubil še njeno spoštovanje !

„Gospodičina, priznavam vam, da je popolnoma minulo ono veselje do življenja, ki mi je bilo nekdaj lastno v obili meri. Da, nesrečen sem, duša moja je bolna in jaz nimam niti te tolažbe, da bi smel dolžiti druge, da so krivi moje nesreče. Živi sicer bitje, katero je nevedoma prouzročilo žalosten moj stan, a temu bitju ne smem pripisavati nikake krivde ; kriv sem le sam, ker nisem imel dovolj moralne moči v sebi, da bi bil v kali zatrl čutila, ki...“

Tukaj je mahoma pretrgal svoj govor. Mej govorjenjem je bil že opazil, da Ljudmila postaja bledejša in bledejša, tresla se je na vsem životu, prsa so ji močno plula in ni še završil svojih besedi, spustila se je na bližnji stol.

Posnela je namreč iz Ivanovih besedi z ženski lastnim finim instinktom, da on že ljubi, strastno ljubi in da je to izvir čudnega njegovega vedenja. Zavest, da je Ivanovo srce namenjeno drugi, zadela jo je tako britko, da bi si bila kmalu izdala do dobrega. Ivan je hotel klicati pomoči, a ona se je hitro ohrabrila ter zagotovila, da ni treba.